

NACIONALINĖS PARAMOS TEIKIMO 2015 METAIS KAIMO BENDRUOMENIŲ VEIKLAI TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nacionalinės paramos teikimo 2015 metais kaimo bendruomenių veiklai taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato paramos kaimo bendruomenių veiklai (toliau – parama) teikimo sąlygas ir tvarką. Taisyklės parengtos vadovaujantis Valstybės pagalbos žemės ūkiui, maisto ūkiui, žuvininkystei ir kaimo plėtrai ir kitų iš valstybės biudžeto lėšų finansuojamų priemonių bendrosiomis administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. lapkričio 8 d. įsakymu Nr. 3D-979 „Dėl Valstybės pagalbos žemės ūkiui, maisto ūkiui, žuvininkystei ir kaimo plėtrai ir kitų iš valstybės biudžeto lėšų finansuojamų priemonių bendrųjų administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Bendrosios administravimo taisyklės), taip pat vadovaujantis pagrindiniais reikalavimais prisiimant įsipareigojimus mokėti paramą iš valstybės biudžeto lėšų žemės ūkio ir žuvininkystės srityse, patvirtintais Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 3D-652 „Dėl Pagrindinių reikalavimų prisiimant įsipareigojimus mokėti paramą iš valstybės biudžeto lėšų žemės ūkio ir žuvininkystės srityse patvirtinimo“.

2. Parama pagal šias Taisykles skiriama iš valstybės biudžeto lėšų pagal 2015 m. Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros skatinimo programos (01 01) sąmatą pagal priemones, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 3D-20 „Dėl 2015 m. Žemės ūkio ministerijos vykdomų programų sąmatų pagal priemones patvirtinimo“.

3. Pagal šias Taisykles teikiamos paramos tikslas – teikti finansinę paramą kaimo bendruomenių projektams, skirtiems kaimo gyventojų verslumo, bendruomeniškumo iniciatyvoms skatinti ir jų viešiesiems poreikiams tenkinti.

II. TAISYKLĖSE VARTOJAMI SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

4. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:
- 4.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos;
 - 4.2. **Agentūros TERPAS** – Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento Teritorinis paramos administravimo skyrius;
 - 4.3. **Centras** – Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centras;
 - 4.4. **ES** – Europos Sąjunga;

- 4.5. **Ministerija** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija;
- 4.6. **PAK** – Projektų atrankos komitetas;
- 4.7. **VVG** – vietos veiklos grupė.
5. Kiti Taisyklėse vartojami sutrumpinimai apibrėžiami kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose.
6. Taisyklėse vartojamos sąvokos:
 - 6.1. **Kaimo bendruomenė** – kaimo vietovės gyventojai, siejami bendrų gyvenimo kaimynystėje poreikių ir interesų. Kaimo bendruomenė, siekianti gauti finansinę paramą, turi Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo arba Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka įsteigti bendruomeninę organizaciją, kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje.
 - 6.2. **Mokėjimo prašymas** – paramos gavėjo užpildytas ir Agentūrai teikiamas jos nustatytos formos prašymas apmokėti tinkamas finansuoti projekto išlaidas.
 - 6.3. **Paramos paraiška** – nustatytos formos dokumentas, kurį turi užpildyti ir pateikti pareiškėjas, siekiantis gauti paramą.
 - 6.4. **Paramos gavėjas** – pareiškėjas, kuris atitinka sąlygas ir reikalavimus paramai gauti pagal šias Taisykles ir kuriam skiriama parama.
 - 6.5. **Projektas** – visuma dokumentų, kuriuose nurodomi numatyti veiksmai, pagrįsti paramos paraiškoje, jos prieduose esama informacija, ir tam tikra pinigų suma tuose dokumentuose numatytiems kaimo bendruomenės projekto tikslams pasiekti.
7. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Bendrosiose administravimo taisyklėse ir kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

III. TINKAMI PAREIŠKĖJAI, REMIAMOS VEIKLOS SRITYS IR PARAMOS DYDIS

8. Tinkama pareiškėja – kaimo bendruomenė. Organizacija, vienijanti atskiras gyventojų grupes kitais nei gyvenimo kaimynystėje pagrindais (pvz., lyties, amžiaus, religijos, tautybės ir kt.) – netinkama pareiškėja.
9. Remiamos veiklos sritys:
 - 9.1. verslo aplinkos kūrimas, skatinant kaimo gyventojų verslumą;
 - 9.2. kaimo gyventojų bendruomeniškumo skatinimas;
 - 9.3. kaimo vietovės viešųjų erdvių sutvarkymas ir priežiūra (pvz., parko sutvarkymas ir priežiūra), pritaikant jas kaimo gyventojų poreikiams.
10. Preliminarus paramos lėšų pagal šias Taisykles paskirstymas:
 - 10.1. veiklos sritims, nurodytoms šių Taisyklių 9.1 ir 9.3 papunkčiuose – po 35 proc. visų skirtų lėšų;

10.2. veiklos sričiai, nurodytai šių Taisyklių 9.2 papunktyje, – 30 proc. visų skirtų lėšų.

11. Didžiausia paramos suma vienam projektui:

11.1. 6 000,00 Eur (šeši tūkstančiai eurų) projektui, pateiktam pagal šių Taisyklių 9.1 arba 9.3 papunkčiuose nurodytas veiklos sritis;

11.2. 3 000,00 Eur (trys tūkstančiai eurų) projektui, pateiktam pagal šių Taisyklių 9.2 papunktyje nurodytą veiklos sritį.

12. Paramos lėšomis kompensuojama iki 90 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų, neviršijant šių Taisyklių 11 punkte nurodytos didžiausios paramos sumos. Paramos lėšomis nekompensuojama ta tinkamų finansuoti išlaidų dalis, kuri paramos paraiškoje yra nurodyta kaip nuosavų lėšų dalis. Pastaroji dalis apmokama paramos gavėjo lėšomis.

13. Pagal šias Taisykles einamaisiais metais pareiškėja gali teikti tik vieną paramos paraišką projektui įgyvendinti.

IV. TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI PAREIŠKĖJAI IR PROJEKTUI

14. Tinkamumo sąlygos ir reikalavimai pareiškėjai:

14.1. pareiškėja turi būti įregistruota kaip viešasis juridinis asmuo Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre ne trumpiau kaip vienerius metus iki paramos paraiškos pateikimo įregistravimo dienos Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

14.2. turi turėti ne mažiau kaip 30 narių;

14.3. per paskutinius dvejus kalendorinius metus (t. y. 2013 m., 2014 m.) neturi būti gavusi paramos pagal Paramos kaimo bendruomenių ir jų asociacijų veiklai teikimo taisykles, patvirtintas 2006 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 3D-160 „Dėl Paramos kaimo bendruomenių ir jų asociacijų veiklai teikimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Paramos teikimo kaimo bendruomenėms taisyklės);

14.4. neturi būti gavusi ir nesiekti gauti paramos projekte numatytoms išlaidoms finansuoti iš kitų nacionalinių ir ES programų, įskaitant ir vietos plėtros strategiją, įgyvendinamą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programą arba Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą;

14.5. turi tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;

14.6. neturi mokestinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, savivaldybių biudžetams, fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas), neskolinga Valstybinio socialinio draudimo fondui prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos;

14.7. nekilnojamasis turtas, t. y. pastatai ir (arba) žemė, kuriam įrengti ar tvarkyti prašoma paramos, turi būti pareiškėjos valdomas teisėtai pagrindais ne trumpesni kaip 3 metų laikotarpį nuo paramos sutarties pasirašymo datos. Sutartys, kurių pagrindu valdomas nekilnojamasis turtas, įstatymų nustatyta tvarka iki paramos paraiškos pateikimo dienos turi būti registruotos Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre. Tais atvejais, kai paramos prašoma šių Taisyklių 9.3 papunktyje numatyti veikai įgyvendinti, valstybinė žemė turi būti priskirta prie neprivatizuojamos žemės ir valstybinės žemės patikėtinio sprendimu pareiškėjai turi būti leista valstybinėje žemėje įgyvendinti projektą ir veiklas ne trumpiau kaip 3 metus nuo paramos sutarties pasirašymo datos;

14.8. turi pateikti projekto poreikio patvirtinimo dokumentų (visuotinio kaimo bendruomenės narių susirinkimo protokolo) kopijas.

15. Tinkamumo sąlygos ir reikalavimai projektui:

15.1. projektas turi būti išsamiai aprašytas, t. y. turi būti nurodyta: projekto pavadinimas, prašoma paramos suma, projekto įgyvendinimo laikotarpis, tiksli projekto įgyvendinimo vieta, projekto tikslas ir uždaviniai, trumpas projekto poreikio pagrindimas, projekto įgyvendinimo aprašymas, tikslinė grupė ir projekto dalyviai, projekto laukiami rezultatai ir nauda kaimo gyventojams įgyvendinus projektą, projekto tęstinumas, informacija apie projekto viešumą, informacija apie paramos lėšomis įgyto turto laikymo ir saugojimo vietą ir jo rezultatų prieinamumą vietos gyventojams (reikalavimai projekto aprašui pateikiami paramos paraiškoje (šių Taisyklių 1 priedas));

15.2. projekto veikla turi atitikti vieną iš remiamų veiklos sričių, nurodytų šių Taisyklių 9 punkte;

15.3. turi būti įgyvendinamas pareiškėjos atstovaujamoje teritorijoje (nurodytas tikslus adresas). Kai projektas teikiamas pagal Taisyklių 9.3 papunktyje nurodytą veiklos sritį, projekto planiniuose dokumentuose (pvz., žemės sklypo plane) turi būti pažymėta tiksli projekto įgyvendinimo vieta;

15.4. turi skatinti kaimo bendruomenės narių partnerystę, jų prisidėjimą prie projekto įgyvendinimo (veikla, pinigėmis lėšomis);

15.5. turi būti viešojo pobūdžio, už paramos lėšas įsigytas, įrengtas ar tvarkytas turtas turi būti naudojamas kaimo bendruomenės poreikiams tenkinti;

15.6. verslo aplinkos kūrimo projekte (pateiktame pagal šių Taisyklių 9.1 papunktyje nurodytą veiklos sritį) turi būti:

15.6.1. aiškiai pagrįsta verslui palankios aplinkos kūrimo idėja (pvz., koks produktas ar paslauga bus sukurta, kas tuo naudosis) ir kaip ji bus įgyvendinta. Už paramos lėšas įgyto turto pernuomojimas nėra laikomas verslumo veiklos vykdymu;

15.6.2. nurodyti projektui įgyvendinti būtinas sąnaudas, pradines investicijas, planuojamas pajamas, kaip iš projekto gautos pajamos ir pelnas (jei toks numatytas) bus paskirstyti.

16. Projekte numatytos išlaidos turi būti pakankamos, būtinos ir tiesiogiai susijusios su projekto veiklų įgyvendinimu: tinkamos finansuoti išlaidos turi sudaryti ne mažiau kaip 50 proc. viso projekto lėšų. Jei projekto vertinimo metu nustatoma, kad netinkamų finansuoti projekto išlaidų dalis sudaro daugiau kaip 50 proc., parama projektui neskiriama.

V. ĮSIPAREIGOJIMAI

17. Pareiškėja įsipareigoja:

17.1. nelikviduoti juridinio asmens (kaimo bendruomenės) mažiausiai 5 metus nuo paramos sutarties pasirašymo datos;

17.2. ne trumpiau nei 3 metus nuo paramos sutarties pasirašymo datos neatlikti projekte numatytos pagrindinės veiklos pakeitimo, nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų, neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įsigyto, įrengto ar tvarkyto turto, jį prižiūrėti ir saugoti;

17.3. gavusi paramą Taisyklių 9.1 papunktyje nurodytai veiklai įgyvendinti, per 12 mėnesių nuo mokėjimo prašymo pateikimo pradėti vykdyti projekto paraiškoje numatytą veiklą ir pateikti Agentūrai Veiklos rezultatų ataskaitą, parengtą vadovaujantis Pelno nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų sudarymo ir pateikimo ir politinės kampanijos dalyvių neatlygintinai gauto turto ir paslaugų įvertinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. 1K-372 „Dėl Pelno nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų sudarymo ir pateikimo ir politinių kampanijų dalyvių neatlygintinai gauto turto ir paslaugų įvertinimo taisyklių patvirtinimo“;

17.4. įgyvendinti projektą ne vėliau kaip iki 2015 m. gruodžio 14 d.;

17.5. saugoti visus su projekto įgyvendinimu susijusius dokumentus ne trumpiau kaip 5 metus nuo paramos sutarties pasirašymo datos;

17.6. viešinti gautą paramą. Pareiškėja paramos paraiškoje privalo numatyti paramos viešinimo priemones ir jas įgyvendinti. Pagrindinės viešinimo priemonės yra: viešai matoma informacinė lenta, išorinės ženklavimo priemonės (pvz., lipdukai), paramos gavėjos tinklalapis, straipsniai spaudoje. Viešinimo priemonėse turi būti naudojamas Žemės ūkio ministerijos logotipas ir nurodyta, kad lėšas projektui įgyvendinti skyrė Žemės ūkio ministerija. Paramos gavėjas turi saugoti dokumentus ir (arba) informaciją apie įgyvendintas projekto viešinimo priemones.

VI. TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

18. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti, tiesiogiai susijusios su projekto tikslu ir projekto veikloms įgyvendinti būtinos išlaidos. Išlaidos turi būti proporcingos projekto

tikslams ir rezultatams, tarpusavyje susijusios, pagrįstos paramos paraiškoje (pvz., turi būti nurodyta, kur ir kaip bus naudojamas paramos lėšomis įsigytas turtas, pagrįsta, kad jis bus viešas ir prieinamas kaimo gyventojams ir kaimo bendruomenės nariams, naudojamas jų poreikiams).

19. Pareiškėja paslaugas ar prekes turi įsigyti už kainas, ne didesnes už įprastas rinkoje egzistuojančias kainas, laikytis racionalaus lėšų naudojimo principo. Kartu su paramos paraiška turi būti pateikti projekte numatytų išlaidų vertės pagrindimo dokumentai (ne mažiau kaip trys komerciniai pasiūlymai arba viešai tiekėjų pateikta informacija (pvz., iš interneto ar spaudos, pagrindžianti rinkos kainą).

20. Finansuojamos tik tos išlaidos, kurios nurodytos paramos paraiškoje, yra faktiškai patirtos, užregistruotos pareiškėjos apskaitoje ir pagrįstos išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentų originalais arba oficialiai patvirtintomis kopijomis.

21. Tinkamos finansuoti laikomos projekto išlaidos, kurios patirtos nuo sprendimo skirti paramą priėmimo:

21.1. pagal šių Taisyklių 9.1 papunktyje nurodytą veiklos sritį:

21.1.1. technologiniai įrenginiai, įranga, prietaisai (pvz., sulčių spaudimo įranga, frezavimo staklės, fasavimo, šaldymo, smulkinimo įranga), išskyrus sporto, vandens gavybos ir jo valymo įrangą) ir parengimas juos naudoti, technika (pvz., priekaba);

21.1.2. statybinės medžiagos;

21.1.3. statybos darbai (kompensuojama iki 3 000 Eur);

21.1.4. buitinė technika;

21.1.5. projekto viešinimas (kompensuojama iki 60 Eur);

21.2. pagal Taisyklių 9.2 papunktyje nurodytą veiklos sritį:

21.2.1. renginių įgarsinimo įranga (ne daugiau kaip du mikrofonai, dvi garso kolonėlės, daugiafunkcinis muzikinis pultas, stiprintuvas, apšvietimo įranga, elektros gamybos generatorius (šiuose papunktyje nurodytoms išlaidoms kompensuoti skiriama iki 1 700 Eur);

21.2.2. saviveiklos kolektyvo sceniniai drabužiai (kompensuojama iki 300 Eur už vieną drabužių komplektą, iš viso iki 1500 Eur);

21.2.3. vaizdo, foto technika (šiuose papunktyje nurodytoms išlaidoms kompensuoti skiriama iki 600 Eur);

21.2.4. sporto įranga bendruomenės patalpose (pvz., treniruokliai, biliardo stalas);

21.2.5. kompiuterinė įranga (išskyrus nešiojamąjį kompiuterį), spausdintuvas (kompensuojama iki 290 Eur daugiafunkciam spausdintuvui įsigyti), programinė įranga (šiuose papunktyje nurodytoms išlaidoms kompensuoti skiriama iki 1000 Eur);

21.2.6. multimedijos projektorius, įskaitant ekraną (šiuose papunktyje nurodytoms išlaidoms kompensuoti skiriama iki 750 Eur);

- 21.2.7. būtinė technika;
- 21.2.8. baldai (kompensuojama iki 1 500 Eur);
- 21.2.9. boileris, kondicionierius (bendruomenės patalpose);
- 21.2.10. bendruomenės atributika (kompensuojama vėliavos, herbo, informacinės lentos pastato išorėje gamybos išlaidos);
- 21.2.11. projekto viešinimas (kompensuojama iki 60 Eur);
- 21.3. pagal šių Taisyklių 9.3 papunktyje nurodytą veiklos sritį:
 - 21.3.1. statybos darbai, prekės ir paslaugos (išskyrus pastatų tvarkymą ir priežiūrą);
 - 21.3.2. įrenginių, įrankių, mechanizmų nuoma;
 - 21.3.3. įrenginiai, įrankiai, mechanizmai (įskaitant techniką) (kai projekte numatyta vykdyti viešųjų erdvių priežiūrą (šiuose papunktyje nurodytoms išlaidoms kompensuoti skiriama iki 1500 Eur);
 - 21.3.4. projekto viešinimas (kompensuojama iki 60 Eur).
- 22. Netinkamos finansuoti išlaidos:
 - 22.1. neįvardytos šių Taisyklių 21 punkte ir neatitinkančios VI skyriuje nustatytų reikalavimų;
 - 22.2. patirtos prekės, paslaugoms ar darbams pirkti nesilaikant šių Taisyklių 63–64 punktuose nustatytų reikalavimų;
 - 22.3. stalo indai, įrankiai ir kiti smulkūs, mažos vertės daiktai (pvz., kanceliarinės prekės, stalo žaidimai);
 - 22.4. gyvūnai, augalai ir sėklos;
 - 22.5. nematerialusis turtas (pvz., patentai, licencijos);
 - 22.6. nekilnojamojo turto (žemės sklypo, statinių ir pastatų) įsigijimas.
- 23. Prašoma paramos suma ir numatytos išlaidų rūšys negali būti keičiamos.
- 24. Ilgalaikis turtas, kuriam įsigyti anksčiau buvo suteikta parama iš nacionalinių ir ES programų lėšų ir kurį įgyvendinant projektą numatyta pakeisti, turi būti nusidėvėjęs (pagal Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 1 priedėlyje nustatytus Ilgalaikio turto nusidėvėjimo arba amortizacijos normatyvus). Nusidėvėjimui pagrįsti turi būti pateikti dokumentai, nurodyti šių Taisyklių 69 punkte.
- 25. Pareiškėjai, nevykdančiai ekonominės veiklos, neįregistruotai PVM mokėtoja ir neturinčiai teisės į PVM atskaitą, prekių, paslaugų ir darbų, kompensuojamų pagal šias Taisykles, pirkimo ir (arba) importo PVM kompensuojamas, kai ji paramos sutartyje su Agentūra įsipareigoja šio PVM neišskaičiuoti, kai bus įregistruotos PVM mokėtoja, ir nesiekti jo susigrąžinti iš valstybės biudžeto.
- 26. Perkamos prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktų nustatytus reikalavimus.

27. Atsiskaitymai su prekių tiekėjais, paslaugų teikėjais ir darbų rangovais turi vykti tik per finansines institucijas.

VII. PARAMOS PARAIŠKŲ TEIKIMO TVARKA

28. Ministerija interneto svetainėje www.zum.lt paskelbia apie paramos paraiškų priėmimą. Taip pat ši informacija elektroniniu paštu paviešinama Centru, Lietuvos kaimo bendruomenių sąjungai, VVG tinklui ir savivaldybių administracijoms. Pareiškėjos, norinčios gauti paramą, per skelbime nustatytą laiką paramos paraiškas pateikia Centru (Universiteto g. 8A, 53341 Akademija, Kauno r.) šių Taisyklių VII skyriuje nustatyta tvarka. Paramos paraiškos pildomos pagal nustatytą paramos paraiškos formą (1 priedas) ir Paramos paraiškos pildymo instrukciją (2 priedas).

29. Paramos paraiška turi būti pateikta spausdintine ir elektronine (įrašyta į kompiuterinę laikmeną *Word* formatu) forma (kitokios formos paramos paraiška nepriimama ir gražinama pareiškėjai). Jeigu paramos paraiškos originalo ir paramos paraiškos elektroninio varianto duomenys nesutampa, vertinant paramos paraišką vadovaujamosi spausdintinėje paramos paraiškoje pateiktais duomenimis.

30. Paramos paraiška ir pridedami dokumentai pildomi lietuvių kalba, turi būti susegti į bylą, puslapiai sunumeruoti.

31. Užpildytą paramos paraišką, pasirašytą pareiškėjos vadovo ar pareiškėjos įgalioto asmens, pridedamus dokumentus ir raštą, kuriame nurodyti teikiami dokumentai ir jų lapų skaičius, bei paramos paraiškos elektroninę formą pareiškėja privalo pateikti asmeniškai arba per įgaliotą asmenį, atsiųsti per kurjerį arba paštu registruota pašto siunta. Kitais būdais (faksu, elektroniniu paštu ir kt.) arba kitais adresais pateiktos paramos paraiškos nepriimamos ir gražinamos pareiškėjai. Pateikiamas vienas originalus paramos paraiškos egzempliorius.

32. Dokumentai (jų kopijos turi būti patvirtintos paramos paraišką teikiančios pareiškėjos vadovo ar pareiškėjos įgalioto asmens parašu, nurodant, kad kopija tikra), kuriuos būtina pateikti kartu su užpildyta paramos paraiška, nurodyti šių Taisyklių 1 priede.

33. Pareiškėja, užregistravusi paramos paraišką, gali raštu kreiptis į Centrą dėl pateiktos paramos paraiškos atšaukimo ir pateikti naują paramos paraišką kvietimo teikti paramos paraiškas metu.

34. Informacija apie gautas paramos paraiškas skelbiama Centro (www.zmmc.lt) interneto svetainėje nurodant paramos paraiškos registracijos numerį, pareiškėjos pavadinimą, atstovaujama vietovę, projekto pavadinimą. Ši informacija taip pat gali būti skelbiama ministerijos interneto svetainėje (www.zum.lt).

VIII. PARAMOS PARAIŠKOS DUOMENŲ TIKRINIMAS IR PARAMOS PARAIŠKOS VERTINIMAS

35. Už paramos paraiškose pateiktų duomenų tikrinimą ir paramos paraiškų vertinimą atsakingas Centras.

36. Paramos paraiška turi būti įvertinta per 30 darbo dienų nuo paramos paraiškų priėmimo termino pabaigos.

37. Paramos paraiškos vertinimo procesą sudaro du etapai:

37.1. paramos paraiškos administracinės atitikties ir pareiškėjos bei jos projekto tinkamumo vertinimas (toliau – tinkamumo vertinimas);

37.2. projekto naudos ir kokybės vertinimas.

38. Vienos paramos paraiškos vertinimą (abu etapus) atlieka du Centro direktoriaus įsakymu paskirti vertintojai.

39. Tinkamumo vertinimo metu nustatoma, ar paramos paraiška tinkamai užpildyta, ar pateikti šiose Taisyklėse nurodyti dokumentai ir informacija, ir, ar pareiškėja ir jos projektas atitinka šių Taisyklių III, IV, V ir VI skyriuose nustatytas tinkamumo sąlygas ir reikalavimus.

40. Tinkamumo vertinimas atliekamas pildant Paramos paraiškos administracinės atitikties ir pareiškėjos bei jos projekto tinkamumo vertinimo klausimyną (3 priedas).

41. Jeigu tinkamumo vertinimo metu nustatoma, kad pateikti ne visi reikalingi dokumentai ir (ar) duomenys, arba paramos paraiška užpildyta netinkamai, vertintojas elektroniniu paštu pareiškėjai išsiunčia paklausimą. Pareiškėjos atsakymui pateikti suteikiamas iki 5 darbo dienų terminas nuo paklausimo išsiuntimo elektroniniu paštu dienos. Susirašinėjimas tarp vertintojo ir pareiškėjos vyksta elektroniniu paštu. Per nustatytą terminą nepateikus prašomų dokumentų ir (ar) duomenų ar pateikus ne visus prašomus dokumentus ir (ar) duomenis, paramos paraiška toliau nevertinama ir PAK siūloma ją atmesti.

42. Paramos paraiška toliau nevertinama ir siūloma ją atmesti, jei tinkamumo vertinimo metu nustatoma, kad:

42.1. paramos paraiška ir pridedami dokumentai gauti praleidus galutinį paramos paraiškų pateikimo terminą, įskaitant ir šių Taisyklių 41 punkte nurodytą atvejį. Šiame papunktyje nurodytais atvejais Centras pareiškėjai išsiunčia raštą, kuriuo informuoja apie paramos paraiškos atmetimą;

42.2. paramos paraiška ir pareiškėjos deklaracija neatitinka nustatytos formos;

42.3. pareiškėja ir jos projektas neatitinka tinkamumo sąlygų ir reikalavimų, nurodytų šių Taisyklių III–VI skyriuose;

42.4. paramos paraiškoje nenumatyta arba numatyta mažesnis kaip 10 proc. pareiškėjos prisidėjimas pinigineis lėšomis prie tinkamų išlaidų finansavimo.

43. Vertintojas gali kreiptis į kitas institucijas papildomos informacijos apie pareiškėją, naudotis kitais oficialiais informacijos šaltiniais, vertindamas pareiškėjos pateiktą informaciją bei duomenis.

44. Vertinimo metu nustačius, kad paramos paraiška atitinka visus tinkamumo vertinimo reikalavimus, ji teikiama kitam vertinimo etapui – atliekamas projekto naudos ir kokybės vertinimas. Projekto naudos ir kokybės vertinimo etape (projekto naudos ir kokybės vertinimo formos pateikiamos šių Taisyklių 4–6 prieduose) projektui suteikiamas balas, kuris yra balus suteikusių vertintojų balų vidurkis. Didžiausia galima surinkti balų suma yra 80. Projekto naudos ir kokybės vertinimas atliekamas vertinant paramos paraiškoje ir (arba) jos prieduose pateiktos informacijos ir (arba) duomenų pagrįstumą.

45. Projekto naudos ir kokybės vertinimo kriterijai:

45.1. pagal šių Taisyklių 9.1 papunktyje nurodytą veiklos sritį (vertinimo forma pateikiama šių Taisyklių 4 priede):

Eil. Nr.	Projekto naudos ir kokybės vertinimo kriterijai	Didžiausias balų skaičius	Balų ribos
1.	Projekto tikslo bei uždavinių konkretumas ir susietumas:		
1.1.	konkretūs ir susiję;	5	5
1.2.	iš dalies konkretūs ir susiję;		4–1
2.	Projekto naudos kaimo bendruomenei ir vietos ekonominei plėtrai pagrįstumas (<i>šio kriterijaus elementų balai sumuojami</i>):		
2.1.	vykdant projektą kaimo gyventojams numatoma teikti reikalingą paslaugą ar gaminti produktą;	40	10
2.2.	vykdant projektą skatinama vietos produktų ar paslaugų gamintojų bendra veikla, kooperacija;		10
2.3.	pareiškėja projekte numato įdarbinti asmenį projekte numatytoms veikloms vykdyti;		10
2.4.	vykdant projektą numatoma gauti pajamas.		10
3.	Projekto įgyvendinimo plano nuoseklumas ir veiklų pagrįstumas bei būtinumas:		
3.1.	planas nuoseklus, veiklos pagrįstos ir būtinios;	5	5
3.2.	planas pakankamai nuoseklus, veiklos iš dalies pagrįstos ir būtinios;		4–1
4.	Projektui įgyvendinti pareiškėjos numatyta nuosavų lėšų procentinis dydis nuo visų tinkamų projekto išlaidų sudaro:		
4.1.	daugiau kaip 16 proc.;	20	20
4.2.	nuo 11 iki 15 proc.		10
5.	Pateiktos paramos paraiškos kokybė:		
5.1.	vertinimo metu nenustatyta netinkamų finansuoti išlaidų ir (arba)	5	

	pareiškėjai nebuvo siūsti paklausimai dėl duomenų ar informacijos patikslinimo;		5
5.2.	vertinimo metu nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų ir (arba) pareiškėjui siūsti paklausimai dėl duomenų ar informacijos patikslinimo.		4–1
6.	Projekto tęstinumo pagrindimas:		
6.1.	pagrįstas;	5	5
6.2.	iš dalies pagrįstas.		4–1
Didžiausia galima balų suma:		80	-

45.2. pagal šių Taisyklių 9.2 papunktyje nurodytą veiklos sritį (vertinimo forma pateikiama šių Taisyklių 5 priede):

Eil. Nr.	Projekto naudos ir kokybės vertinimo kriterijai	Didžiausias balų skaičius	Balų ribos
1.	Projekto tikslo bei uždavinių konkretumas ir susietumas:		
1.1.	konkretūs ir susiję;	5	5
1.2.	iš dalies konkretūs ir susiję.		4–1
2.	Projekto socialinės ir (ar) kultūrinės naudos kaimo gyventojams pagrįstumas (<i>šio kriterijaus elementų balai sumuojami</i>):		
2.1.	projektas skatina kaimo gyventojų partnerystę, kaimo gyventojai realia veikla numato prisidėti prie projekto įgyvendinimo;	40	10
2.2.	projektas skatina kaimo gyventojų kultūrinius renginius ir (arba) edukacinę veiklą;		10
2.3.	projekto dėka kaimo bendruomenės patalpos bus naudojamos vykdant kitas kaimo bendruomenei svarbias funkcijas (sveikatinimo, poilsio ir (ar) kitas);		10
2.4.	sutvarkytos bendruomenės patalpos sudarys sąlygas mažinti kaimo gyventojų narių socialinę atskirtį, pritrauks daugiau kaimo gyventojų (senjorų, jaunimo, neįgaliųjų ir pan.) dalyvauti bendruomeninėje veikloje.		10
3.	Projekto įgyvendinimo plano nuoseklumas ir veiklų pagrįstumas bei būtinumas:		
3.1.	planas nuoseklus, veiklos pagrįstos ir būtinios;	5	5
3.2.	planas pakankamai nuoseklus, veiklos iš dalies pagrįstos ir būtinios.		4–1
4.	Projektui įgyvendinti pareiškėjos numatytas nuosavų lėšų procentinis dydis nuo visų tinkamų projekto išlaidų sudaro:		
4.1.	daugiau kaip 16 proc.;	20	20
4.2.	nuo 11 iki 15 proc.		10
5.	Pateiktos paramos paraiškos kokybė:		
5.1.	vertinimo metu nenustatyta netinkamų finansuoti išlaidų ir (arba) pareiškėjai nebuvo siūsti paklausimai dėl duomenų ar informacijos patikslinimo;	5	5
5.2.	vertinimo metu nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų ir (arba)		4–1

	pareiškėjai siūsti paklausimai dėl duomenų ar informacijos patikslinimo.		
6.	Projekto rezultatas ir kaimo gyventojų įtraukimo mastas į projekto įgyvendinimą:		
6.1.	projekte dalyvauja tik kaimo bendruomenės nariai;	5	0
6.2.	projekte dalyvauja kaimo gyventojai.		5
Didžiausia galima balų suma:		80	-

45.3. pagal šių Taisyklių 9.3 papunktyje nurodytą veiklos sritį (vertinimo forma pateikiama šių Taisyklių 6 priede):

Eil. Nr.	Projekto naudos ir kokybės vertinimo kriterijai	Didžiausias balų skaičius	Balų ribos
1.	Projekto tikslo bei uždavinių konkretumas ir susietumas:		
1.1.	konkretūs ir susiję;	5	5
1.2.	iš dalies konkretūs ir susiję.		4–1
2.	Projekto socialinės ir (ar) kultūrinės naudos vietos bendruomenei pagrįstumas (<i>šio kriterijaus elementų balai sumuojami</i>):		
2.1.	projektas skatina kaimo gyventojų partnerystę, kaimo gyventojai realia veikla numato prisidėti prie projekto įgyvendinimo;	40	10
2.2.	sutvarkytoje erdvėje vyks kaimo gyventojams skirti kultūriniai renginiai ir (arba) edukacinės veiklos;		10
2.3.	sutvarkytoje erdvėje bus vykdomos kitos kaimo gyventojams svarbios funkcijos (sveikatinimo, poilsio ir (ar) kt.);		10
2.4.	sutvarkyta erdvė, pritraukdama į vietovę turistus, kurs netiesioginę ekonominę naudą kaimo gyventojams.		10
3.	Projekto įgyvendinimo plano nuoseklumas ir veiklų pagrįstumas bei būtinumas:		
3.1.	planas nuoseklus, veiklos pagrįstos ir būtinės.	5	5
3.2.	planas pakankamai nuoseklus, veiklos iš dalies pagrįstos ir būtinės.		4–1
4.	Projektui įgyvendinti pareiškėjos numatytas nuosavų lėšų procentinis dydis nuo visų tinkamų projekto išlaidų sudaro:		
4.1.	daugiau kaip 16 proc.;	20	20
4.2.	nuo 11 iki 15 proc.		10
5.	Pateiktos paramos paraiškos kokybė:		
5.1.	vertinimo metu nenustatyta netinkamų finansuoti išlaidų ir (arba) pareiškėjai nebuvo siūsti paklausimai dėl duomenų ar informacijos patikslinimo;	5	5
5.2.	vertinimo metu nustatyta netinkamų finansuoti išlaidų ir (arba) pareiškėjai siūsti paklausimai dėl duomenų ar informacijos patikslinimo.		4–1
6.	Projekto tęstinumo pagrindimas:		
6.1.	pagrįstas;	5	5
6.2.	iš dalies pagrįstas.		4–1
Didžiausia galima balų suma:		80	-

46. Tuo atveju, kai kelių pareiškėjų projektai, pateikti pagal tą pačią remiamą veiklos sritį, vertinimo metu surenka vienodą balų skaičių, projektų pirmumo eilė sudaroma pagal jų atitiktį šioms sąlygoms:

46.1. pareiškėjai nėra suteikta paramos nuo 2010 metų pagal Paramos teikimo kaimo bendruomenėms taisyklės;

46.2. pareiškėja projektu investuoja į nuosavybės teise priklausantį turtą (savininkė – kaimo bendruomenė);

46.3. projekte dalyvaus daugiau jaunimo ir jaunų žmonių (iki 40 metų).

47. Centro direktoriaus pavedimu vertintojai turi teisę atlikti paramos paraiškoje pateiktos informacijos patikrą vietoje.

48. Įvertinęs paramos paraiškas, Centras parengia visų pagal kvietimą teikti paraiškas gautų paramos paraiškų vertinimo ataskaitas (7 priedas) ir bendrą visų paramos paraiškų vertinimų suvestinę (8 priedas). Šiame punkte įvardytas ataskaitas, kiekvienos paramos paraiškos tinkamumo vertinimo klausimynus, projekto naudos ir kokybės vertinimo formas, paramos paraiškas ir prie jų pridėtus dokumentus, paklausimus (jei tokie buvo siųsti) bei atsakymus į paklausimus, patikslinimo dokumentus Centras iki PAK posėdžio turi pateikti Ministerijai.

IX. PROJEKTŲ ATRANKA IR PARAMOS SUTARČIŲ SUDARYMAS

49. Projektų atranką pagal Centro parengtas paramos paraiškų vertinimo ataskaitas vykdo PAK, vadovaudamasis šiomis Taisyklėmis, PAK darbo reglamentu ir kitais teisės aktais.

50. PAK sudaro Ministerijos ir susijusių institucijų bei nevyriausybinių organizacijų atstovai.

51. PAK, apsvaustę Centro pateiktas paramos paraiškų vertinimo ataskaitas, priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl projektų finansavimo ir siūlo skirti paramą tik geriausiai įvertintiems projektams, kuriems einamaisiais metais pakanka valstybės biudžeto lėšų, skirtų paramai pagal šias Taisykles. Likę tinkami finansuoti projektai yra įtraukiami į rezervinių projektų sąrašą. Projektai iš rezervinio sąrašo (sąrašas sudaromas pagal daugiausiai balų surinkusius projektus mažėjimo seka) gali būti finansuojami tik tais atvejais, kai pareiškėjos, kurių projektai pripažinti tinkamais finansuoti, atsisako įgyvendinti projektą arba kai pagal šias Taisykles lieka nepanaudotų valstybės biudžeto lėšų. Jei atliekamų lėšų nėra, rezerviniams projektams parama neskiriama.

52. Jei PAK nustato, kad projekto tinkamų finansuoti išlaidų dydis ir galimas didžiausias paramos dydis skiriasi nuo paramos paraiškoje pateiktų projekto tinkamų finansuoti išlaidų ir prašomos paramos dydžių, išskyrus atvejus, kai paramos suma mažėja dėl apvalinimo, iki sprendimo dėl paramos skyrimo priėmimo Centras turi apie tai informuoti pareiškėją ir suderinti (raštu ir (arba) el. paštu), ar ji sutinka įgyvendinti projektą su pagal PAK nustatyta tinkamų išlaidų dydį ir siūloma skirti parama šioms išlaidoms finansuoti. Pareiškėjai suteikiamas 3 darbo dienų terminas sprendimui

priimti. Pareiškėjai nesutikus su PAK nustatytais tinkamomis finansuoti išlaidomis ir siūloma skirti parama, parama neskiriama.

53. Sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskyrimo, remdamasi PAK rekomendacija, priima ministerija.

54. Sprendimas dėl paramos skyrimo per 2 darbo dienas nuo jo priėmimo paskelbiamas Ministerijos ir Centro interneto svetainėse, nurodant paramos paraiškos registracijos numerį, pareiškėjos pavadinimą, projekto pavadinimą ir skirtos paramos sumą. Priėmus sprendimą skirti paramą, pareiškėja tampa paramos gavėja.

55. Tuo atveju, kai parama neskiriama, Ministerija per 10 darbo dienų nuo tokio sprendimo priėmimo ministerijos interneto svetainėje ir (arba) elektroniniu būdu informuoja pareiškėją, nurodant paramos paraiškos atmetimo ar paramos neskyrimo priežastis arba tai pavedama atlikti Centrai.

56. Ministerija Agentūrai per 5 darbo dienas po sprendimo pavišimo interneto svetainėje išsiunčia sprendimą dėl paramos skyrimo, paramos paraiškų vertinimo ataskaitų kopijas, jų suvestinę ir PAK posėdžių protokolus arba tai paveda atlikti Centrai.

57. Agentūra, gavusi 56 punkte nurodytus dokumentus, per 10 darbo dienų pagal Agentūros patvirtintą pavyzdinę paramos sutarties formą, parengia paramos sutarčių projektus su kiekviena paramos gavėja ir juos išsiunčia elektroniniu paštu paramos gavėjoms kartu su kvietimu pasirašyti paramos sutartį. Kvietime nurodomas pasiūlymo pasirašyti paramos sutartį galiojimo terminas, kuris, bendruoju atveju, negali būti ilgesnis kaip 10 darbo dienų nuo Agentūros pasiūlymo pateikimo dienos.

58. Jeigu paramos sutarties negalima pasirašyti dėl paramos paraiškų vertinimo ataskaitoje pastebėtų klaidų ar kitų neatitiktų, nepriklausančių nuo Agentūros valios, ir šiems netikslumams ištaisyti reikia laiko, jis neįskaitomas į 10 darbo dienų paramos sutarties parengimo laikotarpį. Paramos sutartis sudaroma iš paramos gavėjos ir (arba) Centro gavus patikslintus duomenis. Šiems duomenims pateikti suteikiamas 3 darbo dienų terminas.

59. Tais atvejais, kai Agentūra, rengdama paramos sutartis, paramos paraiškų vertinimo ataskaitose nustato neatitiktų, kurios nesusijusios su paramos gavėjos paramos paraiškoje priimtais įsipareigojimais ir sprendime dėl paramos skyrimo nurodyta informacija, jas ištaiso. Tais atvejais, kai klaidos yra esminės, paramos paraiškų vertinimo ataskaitos iš naujo pateikiamos svarstyti PAK. Paramos sutartis tarp paramos gavėjo ir Agentūros pasirašoma Bendrųjų administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

60. Paramos gavėjai per Agentūros nustatytą terminą nepasirašius paramos sutarties, Agentūra raštu kreipiasi į tokią paramos gavėją dėl atsisakymo pasirašyti paramos sutartį. Gavus paramos gavėjos atsisakymą arba per rašte nustatytą terminą negavus jokio paramos gavėjos rašytinio

atsakymo, parama neskiriama. Agentūra apie tai per 10 darbo dienų informuoja Ministeriją. Ministerija nepanaudotas lėšas eilės tvarka gali paskirti geriausiai įvertintiems rezerviniams projektams įgyvendinti.

61. Agentūra po paramos sutarčių su paramos gavėjais pasirašymo, ministerijos Kaimo plėtros departamentui reguliariai pagal suderintą formą teikia ataskaitas apie projektų įgyvendinimo pažangą.

X. MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMAS, VERTINIMAS, PARAMOS MOKĖJIMAS IR SUTARČIŲ KEITIMAS

62. Paramos gavėjai su Agentūra pasirašius paramos sutartį, Agentūra į paramos sutartyje nurodytą paramos gavėjos sąskaitą perveda 70 proc. dydžio paramos sutartyje numatytos paramos sumos avansą, jei sprendime dėl paramos skyrimo nenumatyta kitaip.

63. Paramos gavėja, kuri pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas) yra perkančioji organizacija, prekių, paslaugų ir darbų, susijusių su projekto įgyvendinimu, pirkimą turi organizuoti vadovaudamasi šio įstatymo nuostatomis. Paramos gavėja, kuri pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 4 straipsnio nuostatas neatitinka perkančiajai organizacijai keliamų reikalavimų, prekių, paslaugų ir darbų, susijusių su projekto įgyvendinimu, pirkimus turi organizuoti vadovaudamasi Kaimo bendruomenių prekių, paslaugų ir darbų pirkimų vykdomiems projektams organizavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2011 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 3D-868 „Dėl Kaimo bendruomenių prekių, paslaugų ir darbų pirkimų vykdomiems projektams organizavimo taisyklių patvirtinimo“.

64. Paramos gavėja iki pirkimo procedūrų pradžios su Agentūros TERPAS turi suderinti prekių, paslaugų ir darbų, susijusių su projekto įgyvendinimu, pirkimo dokumentus (toliau – pirkimo dokumentai), pagal kuriuos bus vykdomas pirkimas. Tai atvejais, kai nerengiami pirkimo dokumentai (bus atliekama apklausa žodžiu), pateikiami dokumentai, kuriais patvirtinamas pasirinkto pirkimo būdo taikymo pagrindas. Agentūra, gavusi paramos gavėjos parengtus pirkimo dokumentus, ne ilgiau kaip per 10 darbo dienų turi pateikti savo išvadą dėl pirkimo dokumentų atitikties teisės aktų, reglamentuojančių pirkimus, reikalavimams.

65. Mokėjimo prašymų administravimas, vertinimas ir paramos lėšų užsakymas ir išmokėjimas vykdomas šių Taisyklių, Bendrųjų administravimo taisyklių ir Agentūros nustatyta tvarka. Mokėjimo prašymų formas nustato Agentūra ir skelbia Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt.

66. Projektas turi būti įgyvendintas ir mokėjimo prašymas pateiktas per paramos sutartyje ir šių Taisyklių 17.4 papunktyje įtvirtintą terminą. Dėl objektyvių priežasčių projekto įgyvendinimo terminas gali būti pratęstas, tačiau tik tais atvejais, kai Agentūrai pateikiamas prašymas šių Taisyklių 67 punkte nustatyta tvarka.

67. Paramos gavėja, norėdama pratęsti projekto įgyvendinimo ir mokėjimo prašymo pateikimo terminą, nurodytą 66 punkte ir paramos sutartyje, iki projekto įgyvendinimo ir mokėjimo prašymo pateikimo termino pabaigos privalo raštu pateikti Agentūrai prašymą dėl projekto įgyvendinimo ir mokėjimo prašymo pateikimo termino pratęsimo, jame nuroydama termino pratęsimo priežastis ir kuriam laikui prašoma terminą pratęsti.

68. Įgyvendinusi visą projektą, paramos sutartyje nustatytu terminu ir sąlygomis paramos gavėja teikia Agentūros TERPAS mokėjimo prašymą kartu deklaruodama patirtas ir apmokėtas išlaidas, pridėdama išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus arba jų kopijas, patvirtintas paramos gavėjos vadovo ar paramos gavėjos įgalioto asmens parašu, įvykdytų prekių, paslaugų ir darbų, susijusių su projekto įgyvendinimu, pirkimų medžiagą (apklausų pažymas, pirkimo komisijos protokolus, laimėjusiais pripažintus pasiūlymus, sudarytas sutartis ir kt.). Agentūra, gavusi paramos gavėjos įvykdytų prekių, paslaugų ir darbų, susijusių su projekto įgyvendinimu, pirkimų medžiagą, ne ilgiau kaip per 10 darbo dienų turi pateikti savo išvadą dėl pirkimo dokumentų atitikties teisės aktų, reglamentuojančių pirkimus, reikalavimams.

69. Jei projekte buvo įsigytas ilgalaikis turtas, kuriam įsigyti anksčiau buvo suteikta parama iš nacionalinių ir ES programų lėšų ir kuri įgyvendinant projektą pagal šias Taisykles numatyta pakeisti, paramos gavėja kartu su mokėjimo prašymu turi pateikti eksperto išduotą dokumentą, kuriuo pažymima, kad nauju keičiamas daiktas yra sugadintas ir pateikti dokumentą, kuriuo pažymima, kad konkretus daiktas yra atiduotas utilizuoti.

70. Galimas iki 30 proc. išlaidų viršijimas pagal atskiras išlaidų rūšis nuo skirtos paramos sumos, neviršijant bendros projektui įgyvendinti skirtos paramos sumos ir tik tais atvejais, kai apie šį viršijimą informuojama Agentūra. Išlaidų viršijimas pagal atskiras išlaidų rūšis daugiau kaip 30 proc. ir išlaidos, nenumatytos šiose Taisyklėse ir paramos sutartyje, nefinansuojamos.

71. Paramos gavėjų projektų vykdymo išlaidoms apmokėti taikomi šie paramos išmokėjimo būdai: išlaidų kompensavimas ir sąskaitų apmokėjimas.

72. Išlaidų kompensavimo mokėjimo būdas taikomas, kai paramos gavėja, įgyvendinusi projektą, už panaudotas lėšas, įskaitant ir avansą, atsiskaito Agentūros TERPAS, su mokėjimo prašymu pateikia išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus arba jų kopijas, patvirtintas paramos gavėjos vadovo ar paramos gavėjos įgalioto asmens parašu.

73. Taikant sąskaitų apmokėjimo būdą, avansu gautų lėšų išlaidoms pagrįsti su mokėjimo prašymu pateikiami išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentai arba jų kopijos, patvirtintos paramos gavėjos vadovo ar paramos gavėjos įgalioto asmens parašu. Likusioms išlaidoms pagrįsti t. y. iki 30 proc. paramos su mokėjimo prašymu neteikiami išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai. Paramos gavėjas pateikia išlaidų pagrindimo dokumentus arba jų kopijas, patvirtintas paramos gavėjos vadovo ar paramos gavėjos įgalioto asmens parašu. Agentūrai

išmokėjus lėšas, paramos gavėja per 10 darbo dienų nuo šių lėšų gavimo dienos privalo galutinai atsiskaityti su paslaugų teikėjais, prekių tiekėjais ir darbų rangovais ir pateikti Agentūros Mokėjimo prašymų skyriui išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų originalus arba jų kopijas, patvirtintas paramos gavėjos vadovo ar paramos gavėjos įgalioto asmens parašu.

74. Agentūra, gavusi paramos gavėjos mokėjimo prašymą, ne ilgiau kaip per 20 darbo dienų nuo mokėjimo prašymo užregistravimo Agentūroje dienos, išskyrus, kai dėl mokėjimo prašymo reikia atlikti patikrą vietoje arba paramos gavėjos yra prašoma papildomos informacijos ir (arba) dokumentų, nustato prašomų kompensuoti išlaidų tinkamumą finansuoti. Jeigu mokėjimo prašymas pateiktas ne Taisyklėse ir paramos sutartyje nustatytais terminais ir tvarka, jis nevertinamas.

75. Agentūrai nustačius, jog atsiskaitant už avansu pervestas lėšas mokėjimo prašyme nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų suma yra mažesnė už avansu pervestų lėšų sumą, sąskaitų apmokėjimo būdu apmokamos išlaidos mažinamos netinkamų finansuoti išlaidų suma.

76. Paramos gavėjų, pateikusių mokėjimo prašymus, patikras vietoje atlieka Agentūra Bendrųjų administravimo taisyklių, šių Taisyklių ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

77. Prireikus paramos sutartis keičiama Bendrųjų administravimo taisyklių ir Agentūros nustatyta tvarka. Paramos sutarties pakeitimai, dėl kurių pareiškėja ir (arba) projektas neatitiktų nustatytų tinkamumo gauti paramą sąlygų ir reikalavimų arba jei projekto naudos ir kokybės vertinimo metu būtų surinkta mažiau balų, negalimi.

XI. PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO KONTROLĖ

78. Už paramos sutarties parengimą ir pasirašymą, jos vykdymo ir paramos gavėjos prisiimtų įsipareigojimų laikymosi kontrolę, mokėjimo prašymų priėmimą, vertinimą, kontrolę, teisingą paramos išmokėjimą, jos susigrąžinimą ir apskaitą pagal šias Taisykles atsako Agentūra.

79. Projektų įgyvendinimo ir paramos panaudojimo priežiūros kontrolė vykdoma šių Taisyklių ir Agentūros nustatyta tvarka. Paramos panaudojimo priežiūros laikotarpiu Agentūra turi patikrinti ne mažiau kaip 50 proc. paramą gavusių projektų, atlikdama patikrą vietoje.

XII. SANKCIJŲ TAIKYMAS

80. Paramos gavėjai nesilaikant ar pažeidžiant šiose Taisyklėse ir paramos sutartyje nustatytas paramos teikimo sąlygas, taikomos sankcijos, t. y. parama gali būti sumažinta arba pareikalauta ją grąžinti.

81. Parama sumažinama:

81.1. 0,1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną nuo apskaičiuotos paramos sumos už mokėjimo prašyme deklaruotas patirtas tinkamas finansuoti išlaidas, kai projekto įgyvendinimo metu paramos gavėja dėl nepateisinamų priežasčių (pateisinamomis priežastimis laikomos nenumatytos (*force majeure*) aplinkybės, paramos gavėjos vadovo ar kito, atsakingo už mokėjimo prašymo pateikimą, asmens liga ir panašios priežastys) mokėjimo prašymą pateikia pavėluotai;

81.2. 0,1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną nuo apskaičiuotos paramos sumos, kai paramos gavėja nesilaiko šių Taisyklių 17.4 papunktyje įtvirtinto įsipareigojimo. Ši sankcija netaikoma kai paramos gavėja yra pratęsusi projekto įgyvendinimo terminą šių Taisyklių 66 punkte nustatyta tvarka (sankcija taikoma tik tuo atveju, kai nesilaikoma pratęsto projekto įgyvendinimo termino).

82. Parama susigrąžinima:

82.1. 100 proc., kai paramos gavėja nesilaikė šių Taisyklių 14.2, 14.4, 14.5 ir 14.6 papunkčiuose įtvirtintų tinkamumo sąlygų ir reikalavimų, šių Taisyklių 17.1–17.3 papunkčiuose įtvirtintų įsipareigojimų arba pakartotinai nustatomas šių Taisyklių 82.2 papunktyje nurodytas pažeidimas;

82.2. 20 proc. nuo išmokėtos paramos sumos, kai paramos gavėja pirmą kartą pažeidė šių Taisyklių 15.5, 17.5 ir 17.6 papunkčiuose nustatytus reikalavimus;

82.3. kai taikant sąskaitų apmokėjimo būdą, nurodytą Taisyklių 73 punkte, paramos gavėja galutinai neatsiskaitė su paslaugų teikėjais, prekių tiekėjais ir darbų rangovais ir nepateikė Agentūros Mokėjimo prašymų skyriui išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų originalų arba jų kopijų, patvirtintų paramos gavėjo vadovo ar paramos gavėjo įgalioto asmens parašu, taikoma neapmokėtų išlaidų sumos dydžio paramos susigrąžinimo sankcija;

82.4. paramos gavėjai įgyvendinus projektą ir pateikus mokėjimo prašymą, jei Agentūra nustato, kad paramos gavėja netinkamai panaudojo paramos lėšas ar buvo išmokėta didesnė paramos suma, nei buvo patirta tinkamų finansuoti išlaidų, ji sustabdo paramos lėšų mokėjimą ir pareikalauja paramos gavėjos grąžinti netinkamai panaudotas paramos lėšas ar jų dalį;

82.5. paramos gavėjai pažeidus pirkimus reglamentuojančius teisės aktus, vykdant prekių, paslaugų ir darbų, susijusių su projekto įgyvendinimu, pirkimus. Sankcijos dydis nustatomas vadovaujantis Sankcijų paramos gavėjams, pažeidusiems pirkimų vykdymo tvarką, taikymo metodika, patvirtinta Agentūros direktoriaus įsakymu.

83. Pažeidimai nustatomi, sprendimai dėl paramos skyrimo, nutraukimo, sumažinimo ir susigrąžinimo priimami ir grąžintinos lėšos administruojamos šių Taisyklių, Bendrųjų administravimo taisyklių ir Agentūros nustatyta tvarka.

84. Pareiškėjų ir paramos gavėjų skundai dėl Agentūros, Ministerijos ir Centro sprendimų, veikimo ar neveikimo nagrinėjami teisės aktų nustatyta tvarka.

XIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

85. Už teikiamų duomenų teisingumą atsako juos pateikęs subjektas (pareiškėja ar paramos gavėja).

86. Apie pasikeitusius pareiškėjos (paramos gavėjos) rekvizitus, atsiskaitomosios sąskaitos numerį, projekto vadovą pareiškėja (paramos gavėja) privalo informuoti Agentūrą per 3 darbo dienas nuo duomenų pasikeitimo datos.

87. Už paramos paraiškų priėmimą, registravimą, paramos paraiškose pateiktų duomenų tikrinimą ir paramos paraiškų vertinimą yra atsakingas Centras.

88. Už paramos nutraukimą ir sumažinimą yra atsakinga Ministerija. Ministerija rekomendacinio pobūdžio sprendimams priimti gali sudaryti komisiją. Galutinis sprendimas tvirtinamas žemės ūkio ministro įsakymu. Ministerija apie galutinį sprendimą informuoja Agentūrą, kuri apie priimtą sprendimą informuoja paramos gavėją.

89. Kiti šiose Taisyklėse nereglamentuojami klausimai sprendžiami vadovaujantis Bendrųjų administravimo taisyklių ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.
